

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Úřad pro mezinárodněprávní
ochranu dětí

NÁZEV: Interdisciplinární spolupráce v mezinárodněprávní ochraně dětí

Nezletilý bez doprovodu - REPATRIACE

Místo: Olomouc 28.2.-1.3.2018

Jméno: Andrea Fialová Ráčilová, Markéta Nováková

Kdy se řeší „repatriace“

- Obvykle jde o situace, kdy se dítě – občan jednoho státu ocitne v nestandardní situaci na území jiného státu, než je občanem
- Nárůst počtu případů, kdy je nutno poskytovat sociálně-právní ochranu ve vztahu k dětem – cizincům, občanům jiných členských států Evropské unie nebo **českým občanům v cizině** (bez řádné péče, bez doprovodu)
- Nejednotnost postupu v ČR i jiných státech
- Malá informovanost zúčastněných subjektů (OSPOD, soud, zařízení pro výkon ústavní výchovy)

Právní normy

- Nařízení Rady (ES) 2201/2003 ze dne 27. 11. 2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti a o zrušení Nařízení (ES) č. 1347/2000 (dále jen „**Nařízení Brusel IIa**“) – články 8 – 13, 56, 23 písm. g)
- Úmluva o pravomoci orgánů, použitelném právu, uznání a výkonu rozhodnutí a spolupráci ve věcech rodičovské zodpovědnosti a opatření k ochraně dětí (Haag, 19.10.1996, sdělení č.141/2001 Sb. m. s.)

Právní normy

- Vídeňská úmluva o konzulárních stycích – vyhl. 32/1962 Sb.
- zákon č. 359/1999 o sociálně-právní ochraně dětí – zejména § 36 a § 37, v návaznosti na § 2

Dělení repatriací

- - dle existence soudního rozhodnutí
- - dle obvyklého pobytu dítěte (z/do ČR) –
- - § 954 o. z.,
- - čl. 56, čl. 20 – Nařízení Brusel IIa

Nutno vyhodnotit situace dítěte společně s OSPOD

Existence soudního rozhodnutí

- - útěky dětí z dětských domovů (již vydaná rozhodnutí)
(převoz dítěte zajistí dětský domov, OSPOD, možnost požádat velvyslanectví)
- - útěky dětí z rodin (kontaktovat rodiče, pečující osoby)
(primárně převoz zajišťují rodiče)

Postup při úpravě poměrů dětí – občanů jiných členských států

§ 37 zákona č. 359/1999 Sb. (ZSPOD)

- odst. 1 - povinnosti obecního úřadu – učinit opatření k ochraně života a zdraví dítěti uvedeném v § 2 odst. 3, ocitlo-li se takové dítě bez jakékoliv péče nebo jsou-li jeho život nebo příznivý vývoj vážně ohroženy nebo narušeny
- odst. 2 - o opatřeních, které provedl obecní úřad informuje neprodleně obecní úřad obce s rozšířenou působností, který zajistí další nezbytná opatření směřující k ochraně dítěte – informuje zastupitelský orgán státu, jehož je dítě občanem (respektování státního občanství dítěte) a dále informuje UMPOD

Nezbytná opatření – neexistence soudního rozhodnutí

1. Podání návrhu na nařízení předběžného opatření
2. Podání návrhu na ustanovení poručníka nebo opatrovníka
3. Podání návrhu na ústavní výchovu dítěte
4. Zprostředkování umístění dítěte v azylovém zařízení

Spolupráce UMPOD a OSPOD

OSPOD podá návrh k soudu na vydání předběžného opatření, na jehož základě soud nařídí, aby dítě bylo umístěno ve vhodném prostředí – pěstounská péče na přechodnou dobu, dětský domov

- § 460 z.ř.s předběžné opatření je prodlužováno opakovaně o jeden měsíc, nejdéle však 6. měs. od vykonatelnosti, a to za předpokladu, že bylo zahájeno řízení ve věci samé
- - fáze, kdy se zjišťují poměry dítěte v obou zemích – sourozenci, příbuzní, blízké osoby, situaci dítěte, zdravotní stav dítěte, možnosti převozu, státní občanství, - nejlepší zájem dítěte, u starších názor dítěte
- - všechny informace se vyhodnotí a je navržen nejlepší postup

Svěření dítěte do péče jiné osoby

- § 953 – 954 o.z.
- - institut náhradní rodinné péče
- - přednost před ústavní péčí
- - v souladu s nejlepším zájmem dítěte, respektování názoru dítěte
- - jde o „osobní péči“
- - souhlas pečující osoby
- - osoba blízká nebo příbuzná
- - **záruky řádné péče – bydliště na území ČR**
- - **nelze použít při čl. 56 nařízení Brusel lia**

Čl. 56 – umístění dítěte v jiném členském státě Evropské unie

Zjišťování informací o poměrech dítěte: (druhý rodič, prarodiče, příbuzní, sourozenci,.....)

Možnosti:

1. nutno postupovat podle čl 56 Nařízení Rady (ES) č.2201/2003 (tzv. Nařízení Brusel IIa). – ústavní výchova, pěstounská péče
- . může být postupováno českými orgány stejně jako by se jednalo o českého občana (nařízena ústavní výchova, mohou být podniknuty kroky ke zprostředkování náhradní rodinné péče)

Nařízení Brusel IIa

Dítě – cizí státní příslušník v soudním řízení – mezinárodní prvek

1. Soud - nejdříve posoudí mezinárodní příslušnost

Příslušnost soudu se určí podle : obvyklého bydliště dítěte – čl. 8
odst. 1 Nařízení Brusel IIa

- čl. 13 příslušnost založená na
přítomnosti dítěte – (uprchlíci, nalezenci)

Mezinárodní příslušnost je dána českým soudům

Čl. 56 Nařízení Brusel IIa

- Soud mezinárodně příslušný může umístit dítě do ústavní výchovy nebo do pěstounské rodiny v jiném členském státě.
- Soud by měl kontaktovat ústřední orgán (v ČR – UMPOD), který se obrátí na ústřední orgán v jiném členském státě – vyžádá si SOUHLAS dožádaného státu s umístěním dítěte (v SR – Centrum – konkrétní název dětského domova)
- Souhlas zašle UMPOD příslušnému českému soudu, který rozhodne o nařízení ústavní výchovy, která bude vykonávána v jiném členském státě
- ROZSUDEK o nařízení ústavní výchovy v jiném členském státě je **AUTOMATICKY** uznán a jsou jím vázány všechny orgány členských států.

Doklady pro převoz dítěte

Z České republiky na Slovensko:

1. Originál nebo ověřená kopie rozsudku o nařízení ústavní výchovy v jiném čl. státě **s doložkou právní moci a vykonatelnosti**
2. Plná moc udělená pracovníkovi, který si přijede pro dítě
3. Krátkodobý cestovní doklad dítěte
(vydá velvyslanectví v Praze)

Ze Slovenska do ČR:

Slovenský dětský domov nebo příslušný UPSvAR musí kontaktovat české velvyslanectví v Bratislavě, konzulární oddělení

Nesprávný postup

- Domovský stát dítěte si pro dítě přijede s rozhodnutím, které bylo vydáno na základě vnitrostátního práva (předběžné opatření vydaná slovenským soudem – vydal nepříslušný soud – dítě nelze vydat)
- Rozhodnutí o ústavní výchově je vydáno soudem, který nepostupoval podle čl. 56 Nařízení Brusel IIa – překážka uznání spočívá v porušení předpisů o součinnosti s ústředním orgánem jiného čl. státu
 - ustanovení čl. 23 písmeno g) Nařízení Brusel IIa – důvod pro neuznání rozhodnutí

Příklad: repatriace novorozence z Rakouska:

úloha- **OSPOD**:

- místní šetření v trvalém bydlišti matky, zda v ČR žije širší biologická rodina, předvolání na OSPOD a zjištění zájmu převzetí nezletilého
- vyhledat vhodnou pěstounku na přechodnou dobu
- zajistit doklady k dítěti

úloha - **UMPOD**:

- komunikace s velvyslanectvím ve Vídni, spolupráce s OSPOD, vyjádření k soudu, zajištění překladů rakouského rozhodnutí, asistence při převzetí na území ČR

Příklad: repatriace ze SRN

- Úloha – **OSPOD**:
 - - místní šetření v bydlišti matky, zajištění místa v dětském domově Most, zajištění převozu dítěte, zajištění tlumočnicka
- Úloha- **UMPOD** :
 - - komunikace s německým i českým OSPOD, vyjádření k soudu, překlady zpráv o zdravotním stavu dítěte

Uprchlíci/migranti

- Metodické doporučení MPSV
https://www.mpsv.cz/files/clanky/27831/Metodicke_doporuceni_MPSV_c.1_2016_k_postupu_obecnich_uradu_obci_s_rozsirenou_pusobnosti_pri_poskytovani_SPO_nezletilym_cizincum_bez_do_provodu.pdf
- Povinnost OSPODu informovat UMPOD o nezletilém cizinci
- UMPOD vede statistiky
- Z důvodu žádosti o mezinárodní ochranu se nepředávají informace domovskému státu
- Ve výjimečných případech je možné pátrat po rodičích či příbuzných (nikoli v domovském státě)

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Úřad pro mezinárodněprávní
ochranu dětí

Práva a participace dítěte v agendách Úřadu pro mezinárodněprávní ochranu dětí
registrační číslo projektu: CZ.03.2.63/0.0/0.0/15_017/0003544

Děkuji za pozornost

www.umpod.cz

Velvyslanectví ČR v Bratislavě

- Konzulární oddělení
- Vedoucí konzulárního oddělení zastupitelského úřadu:
 - Ing. Pavel Kučera
 - Hviezdoslavovi nám. 8
 - P.O.BOX 208
 - 810 00 Bratislava 1
- Tel. 00421 2 59203303
- Fax: 00421 2 59203346
- E-mail: pavel_kucera@mzv.cz
- Mobil: 00421 903747006